

Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä kaupunkiympäristön palvelualueella 2024

Selonteon tausta ja tavoitteet

Kuntalain mukaan toimintakertomukseen on laadittava selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Tampereen kaupungilla selonteon laatimisprosessia hyödynnetään sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämisen välineenä. Tavoitteena on, että sisäisen valvonnan aiheet ovat kokonaisuutena vähintään kerran vuodessa johtoryhmien ja toimielinten keskustelun ja kehittämisen kohteena.

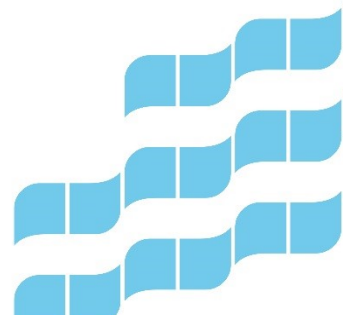
Tämän selonteon tausta-aineistona ovat kaupunkiympäristön palvelualueen palveluryhmien toteuttamat sisäisen valvonnan itsearviointit. Itsearvioinnin tavoitteena on auditoida vuosittain olennaisimmat valvontatoimet ja niiden toimivuus johtoryhmätyönä. Arvioinnin perusteella tunnistetaan palvelualueen tärkeimmät sisäisen valvonnan kehittämiskohteet. Näin sisäistä valvontaa on mahdollista kehittää strategisesti ja käytettävissä olevien resurssien mukaan priorisoiden. Tavoitteena on vahvistaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanoa ja kehittämistä olennaisena osana johtamista.

Yhdyskuntalautakunta, Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta ja alueellinen jätehuoltolautakunta ohjaavat ja valvovat kaupunkiympäristön palvelualueen ja sen vastuulle kuuluvaa toimintaa. Lautakunnat vastaavat myös hallinnon, talouden sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja toimivuudesta. Toimielinten riittävän tiedonsaannin turvaamiseksi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan olennaisimmat kehittämiskohteet ja -suunnitelma on koottu alle.

Sisäisen tarkastus kokoaa palvelualueilla ja konsernihallinnossa toteutettujen itsearviointien ja selontekojen pohjalta koko kaupunkia koskevan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan selonteon kaupungin tilinpäätöksen toimintakertomukseen.

Yhteenveto palvelualueen sisäisestä valvonnasta

Palvelualueen johtoryhmä on varmistanut, että sisäisen valvonnan itsearviointi on toteutettu kaikissa palveluryhmissä. Itsearviointien tulokset on käyty läpi palvelualueen johtoryhmässä tammikuussa 2025 ja tulosten perusteella sisäinen valvonta on palvelualueella hyvällä tasolla. Kehittämistoiminta on

jatkuvaa ja sisäinen valvonta osa arjen toimintoja. Sisäisen valvonnan vastuut ovat palvelualueella selvät ja määritellyt. Sisäisen valvontaan liittyen järjestetään esihenkilöille säännöllisesti koulutusta kaupunkitasolla.

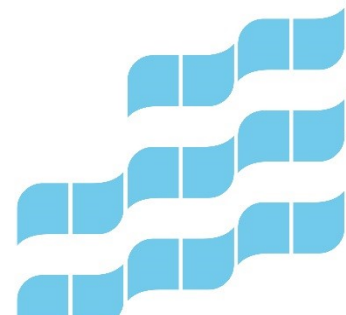
Palvelualueella toteutettiin syksyllä 2024 laaja selvitys hankintojen, ostolaskujen ja sopimusten hallinnasta. Tilanteen kartoittamiseksi käytiin läpi palvelualueen sopimusmassa, hankintaprosessit ja ostolaskudata. Tämän jälkeen tehdyistä nostoista käytiin keskustelut palveluryhmien johtoryhmissä ja palvelualueen johtoryhmässä. Yhteenvedo kartoituksen tuloksista toimitettiin myös konsernijohtajan johtoryhmään käsiteltäväksi.

Selvityksen perusteella sopimustenhallinta toteutuu pääsääntöisesti hyvin ja sopimukset tallennetaan sopimustenhallintajärjestelmään viiveettä. Strategisesti tärkeiden sopimusehtojen huomioiminen on parantunut palvelualueella merkittävästi. Ostolaskujen osalta ostotilauksellisten laskujen osuus on noin 60 % ja tehdyn selvityksen myötä ostotilausten määrää on pystytty lisäämään entisestään. Palvelualueella on pääosin hyvät keinot seurata hankintojen, sopimustenhallinnan ja ostolaskujen hyödyntämisen tilaa, ohjeidenmukaista toteutusta ja näihin liittyviä riskejä. Palvelualueella ja sen yksiköissä sopimustenhallinta ja hankinnat on huomioitu muissa prosesseissa ja ohjeistuksissa sekä näiden seurannan toimintatapoja on kehitetty etenkin vastuuhenkilöiden roolien selkeyttämisen osalta. Selvityksen aikana havaittiin vielä joitakin tarpeita ohjeiden ja prosessien selkeyttämiseen sekä tiedon saatavuuden parantamiseen.

Palveluryhmien itsearvioinneissa esille nostetut sisäisen valvonnan kehittämiskohteet liittyivät erityisesti häiriötilanteiden toiminnan kehittämiseen sekä tiedonhallintaan. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käytäntöjen kehittäminen on jatkuvaa toimintaa palvelualueella. Palveluryhmien sisäisessä valvonnassa raportoitiin muutamia poikkeamia, joiden myötä riskienhallintakeinoja ja valvontatoimenpiteitä on edelleen kehitetty.

Kaupunkiympäristön suunnittelun palveluryhmässä sisäinen valvonta ja riskienhallinta on kokonaisuutena hyvällä tasolla ja luonteva osa normaalia toimintaa ja johtamista. Varahenkilöjärjestelyt ja häiriötilanteiden viestintäkäytänteet tunnistettiin palveluryhmässä kohteiksi, joiden kehittämiseen tulee edelleen panostaa.

Kaupunkiympäristön rakennuttaminen ja ylläpito -palveluryhmässä sisäinen valvonta ja riskienhallinta on keskitasolla. Palveluryhmässä jatketaan aiemmin

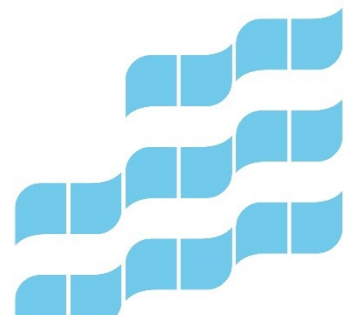
tunnistettujen kehittämistoimien toimeenpanoa sekä kiinnitetään erityistä huomioita tietojärjestelmien käyttöoikeuksien hallintaan. Palveluryhmä vastaa kustannuksiltaan ja riskeiltään lukuisista merkittävistä hankkeista sekä taloudelliselta ja toiminnalliselta arvoltaan merkittävästä omaisuudesta. Monet hankkeet ja asiakokonaisuudet ovat onnistuneet, mutta kehittämistä ja parannettavaa on vielä useissa tehtävissä ja yksityiskohtissa. Ydintehtävien työnjako on pääsääntöisesti erittäin selkeää ja toimivaa, mutta kaupunkistrategian tavoitteiden kytkemisessä tekemiseen organisaation eri tasoilla on vielä kehitettävää. Asiakasrajapinnassa erilaisten palautteiden hallintaprosessi ei ole aina ihan selkeää ja asiakkaan kannalta sujuvaa, tästä syystä osallistuminen kaupunkitasoiseen asiointikanavien kehittämisprojektiin on erityisen tärkeää. Riskienhallinta on palveluryhmässä pääosin suunnitelmallista ja hankintojen ja sopimusten valmistelussa riskiasiat ovat laajasti osa valmisteluprosessia. Palveluryhmän organisaatio on edelleen paikoin ohut ja siksi varahenkilöjärjestelyjä tulee myös edelleen kehittää.

Kestävä kaupunki -palveluryhmän sisäisen valvonta ja riskienhallinta ovat itsearviointin perusteella hyvällä tasolla. Palveluryhmässä on kehitetty varahenkilöjärjestelyjä ja tehty tarvittavia organisaatiomuutoksia työmäärän tasaamiseksi ja toimintavarmuuden kehittämiseksi. Tätä työtä tulee edelleen jatkaa ja seurata aiemmin tehtyjen muutosten vaikutuksia arjen työskentelyyn. Tiedonhallinnan kehittäminen tunnistettiin myös kehittämiskohteeksi, esimerkiksi arkistonmuodostuksen osalta. Ruskon jätteenkäsittelylaitoksen palon myötä on tunnistettu tarve häiriötilanteiden toimintamallien selkeyttämiseen sekä tiedonkulun ja viestinnän käytänteiden kehittämiseen suuronnettomuustilanteissa.

Joukkoliikenteen palveluryhmän sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat itsearvioinnissa hyvällä tasolla. Kaupunkistrategian tavoitteita toteutetaan johdetusti ja päivittäinen esihenkilötyö on hyvällä tasolla. Riskienhallintaa on jalkautettu osaksi normaalia työntekoa. Hankintatoiminta ja päätöksenteon valmistelu on asianmukaista, avointa ja ohjeiden mukaista. Tiedonhallinta tunnistettiin palveluryhmässä edelleen kehittämiskohteeksi. Merkittävimmät kehittämiskohteet ovat yhteisten tiedostojen säilyttämisessä, hakemistorakenteissa ja arkistonmuodostussuunnitelman päivittämisessä.

Riskiprofiilit

Lautakunnat ovat käsitelleet palveluryhmien riskiprofiilit vuosisuunnitelmien yhteydessä. Toimintayksiköissä on tunnistettu merkittävät yksikön toimintaa

uhkaavat riskit ja määritely, miten niihin vastataan. Riskienhallinnan ja seurannan vastuut on määritelty.

Tilikauden aikana ei ole raportoitu merkittävistä riskeistä, joista olisi aiheutunut vahinkoa toiminnalle tai tavoitteiden toteutumiselle. Sen sijaan toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset ja tilapäiset häiriötilanteet vaikuttavat myös palvelualueen toimintaan. Toimintaympäristön muutoksiin liittyviä riskejä arvioidaan jatkuvasti ja riskienhallintakeinoja päivitetään sen mukaisesti.

Arvio sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Kokonaisarviona sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan keskeisimmät kehittämistarpeet koko palvelualueella ovat:

1. häiriötilanteiden tiedonkulun ja viestinnän käytänteiden kehittäminen, sekä
2. tiedonhallinnan kehittäminen (mm. tiedonhallinnan arjen käytänteet, tietojärjestelmien käyttöoikeuksien hallinta, arkistonmuodostussuunnitelmat).

Kehittämistoimenpiteet on kuvattu tarkemmin edellä kappaleessa Yhteenveto palvelualueen sisäisestä valvonnasta.

